

This Question Paper consists of 32 questions and 8 printed pages.

આ પ્રશ્નપત્રમાં 32 પ્રશ્નો અને 8 મુદ્રિત પાનાં છે.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

અનુક્રમાંક

Code No. 65/SS/A/GU

કોડ સં.

SET / સેટ -

A

ECONOMICS

અર્થશાસ્ત્ર

(318-G)

Day and Date of Examination _____
(પરીક્ષાનો દિવસ અને તારીખ)

Signature of Invigilators 1. _____
(નિરીક્ષકોના હસ્તાક્ષર)

2. _____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 4 Write your Question Paper Code No. 65/SS/A/GU-A on the Answer-Book.

સામાન્ય સૂચના :

- 1 પરીક્ષાર્થી પ્રશ્નપત્રના પ્રથમ પાના પર પોતાનો અનુક્રમાંક અવશ્ય લખે.
- 2 કૃપયા તપાસી લેવું કે પ્રશ્નપત્રના કુલ પાનાં અને પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પ્રશ્નોની સંખ્યા, પ્રથમ પાનામાં ઉપર જણાવેલી સંખ્યાથી સમાન હોય. તે પણ ચકાસી લેવું કે પ્રશ્નો ક્રમમાં છે.
- 3 ઉત્તર પુસ્તિકામાં કોઈ પણ ચિહ્નો બનાવવા અથવા નિર્દિષ્ટ સ્થાનો સિવાય અન્ય કોઈ સ્થાન પર અનુક્રમાંક લખતા પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય જાહેર કરવામાં આવશે.
- 4 ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા 65/SS/A/GU-A લખવી.

ECONOMICS
અર્થશાસ્ત્ર
(318-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[અધિકતમ ગુણ : 100

Note : (i) All questions are **compulsory**.
(ii) Marks allotted to each question are indicated against it.
(iii) Each question from Question Nos. 1 to 10 has four alternatives - (A), (B), (C) and (D), out of which one is most appropriate. Choose the correct answer among the four alternatives and write it in your answer-book against the number of the question. No extra time is allotted for attempting multiple choice questions.

નોંધ : (i) બધા જ પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે.
(ii) પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે તેના ગુણ આપેલા છે.
(iii) પ્રશ્ન સંખ્યા 1થી 10 સુધીના પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર વિકલ્પો - (A), (B), (C) અને (D) આપેલ છે, જેમાંથી એક સૌથી યોગ્ય છે. આપેલા ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરી તમારી ઉત્તર પુસ્તિકામાં તે પ્રશ્ન સંખ્યાની સામે જવાબ લખો. બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે કોઈ અતિરિક્ત સમય આપવામાં નહીં આવે.

1 The central problem faced by an economy is related to... 1
(A) Economic growth (B) Economic development
(C) Allocation of resources (D) None of the above
અર્થતંત્ર દ્વારા સામનો કરવામાં આવતી કેન્દ્રીય સમસ્યાનો સંબંધ છે...
(A) અર્થતંત્ર વૃદ્ધિ (B) અર્થતંત્ર વિકાસ
(C) સંસાધનોનું આબંટન (D) ઉપરમાંનું એકેય નહિ

2 The coefficient of correlation between two independent variables will be equal to - 1
(A) 0 (B) + 0.1
(C) - 1 (D) + 1
બે સ્વતંત્ર ચલો વચ્ચેના સહસંબંધનો ગુણાંક સમાન હશે :
(A) 0 (B) + 0.1
(C) - 1 (D) + 1

- 3 Total utility falls only when - 1
- (A) Marginal utility falls
 (B) Marginal utility is less than total utility
 (C) Marginal utility is negative
 (D) Marginal utility is zero
- કુલ ઉપયોગિતા ઘટવા લાગે છે, જ્યારે...
- (A) સીમાંત ઉપયોગિતા ઘટે છે.
 (B) સીમાંત ઉપયોગિતા કુલ ઉપયોગિતાથી ઓછી હોય.
 (C) સીમાંત ઉપયોગિતા ઋણાત્મક હોય છે.
 (D) સીમાંત ઉપયોગિતા શૂન્ય હોય છે.
- 4 Total product is always equal to... 1
- (A) Sum of average products (B) Sum of marginal products
 (C) Output \times Marginal product (D) None of the above
- કુલ ઉત્પાદ હંમેશાં હોય છે :
- (A) સરેરાશ ઉત્પાદોના યોગ બરાબર (B) સીમાંત ઉત્પાદોના યોગ બરાબર
 (C) આઉટપુટ \times સીમાંત ઉત્પાદ બરાબર (D) ઉપરોક્ત કોઈ પણ નહિ
- 5 Average Revenue is always equal to - 1
- (A) Total Revenue – Marginal Revenue
 (B) Price of the commodity
 (C) Marginal Revenue \times Quantity sold
 (D) $T.R_n - T.R_{n-1}$
- સરેરાશ આવક હંમેશાં બરાબર હોય છે :
- (A) કુલ આવક - સીમાંત આવકના
 (B) વસ્તુની કિંમતના
 (C) સીમાંત આવક \times વસ્તુની વેચાણના જથ્થાના
 (D) કુલ આવક_n - કુલ આવક_(n-1)ના

- 6 Marginal Revenue and Average Revenue of a firm are always equal under... 1
- (A) Monopoly (B) Perfect competition
(C) Monopolistic competition (D) None of the above
- એક પેઢીની સીમાન્ત આવક અને સરેરાશ આવક હંમેશાં બરાબર હોય છે :
- (A) એકાધિકારમાં (B) સંપૂર્ણ સ્પર્ધામાં
(C) એકાધિકારિક સ્પર્ધામાં (D) ઉપરનું એકેય નહિ
- 7 What should be added to NDP_{fc} to get National Income? 1
- (A) Consumption of fixed capital (B) Net factor income from abroad
(C) Net indirect tax (D) Profits
- રાષ્ટ્રીય આવક જાણવા માટે 'સાધન લાગત પર નિવલ (ચોખ્ખા) ઘરેલૂ ઉત્પાદ'માં શું ઉમેરવું જોઈએ ?
- (A) સ્થિર મૂડીનો વપરાશ (B) વિદેશમાંથી ચોખ્ખી સાધન આવક
(C) ચોખ્ખો અપ્રત્યક્ષ કર (D) નફો
- 8 Which of the following is not a part of compensation of employees? 1
- (A) Free residential facilities (B) Free medical facilities
(C) Gifts on festivals (D) Bonus
- નીચેનામાંથી શું કર્મચારીઓના વળતરનો ભાગ નથી ?
- (A) મફત રહેણાંક સુવિધાઓ (B) મફત તબીબી સુવિધાઓ
(C) તહેવાર પર ભેટ (D) બોનસ
- 9 Capital Receipts... 1
- (A) Increase Assets
(B) Either increase Liabilities or reduce Assets
(C) Always decrease Assets
(D) Decrease Liabilities
- મૂડી પ્રાપ્તિથી...
- (A) મિલકતમાં વધારો થાય છે.
(B) દેવાદારીમાં વધારો અથવા મિલકતમાં ઘટાડો થાય છે.
(C) હંમેશાં મિલકતમાં ઘટાડો થાય છે.
(D) દેવાદારીમાં ઘટાડો થાય છે.

- 10 Government Budget is presented by : 1
- (A) President of India (B) Speaker of Lok Sabha
(C) Finance Minister of India (D) Prime Minister of India
- સરકારી બજેટ પ્રસ્તુત કરવામાં આવે છે :
- (A) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા (B) લોકસભાના સ્પીકર દ્વારા
(C) ભારતના નાણામંત્રી દ્વારા (D) ભારતના વડાપ્રધાન દ્વારા
- 11 State the method of calculating 3
- (i) Quartile Deviation and (ii) Coefficient of Quartile Deviation.
- (i) ચતુર્થક વિચલન અને (ii) ચતુર્થક વિચલનના ગુણાંકની ગણતરી કરવાની રીત બતાવો.
- 12 State the difference between Micro economics and Macro economics. 3
- Give an example of each.
- વ્યષ્ટિ અર્થશાસ્ત્ર અને સમષ્ટિ અર્થશાસ્ત્રમાં તફાવત દર્શાવો. દરેકનું એક-એક ઉદાહરણ આપો.
- 13 The price of X falls from ₹ 10 per unit to ₹ 9 per unit and as a result 3
- of it, there is a rise of 20 percent in its quantity demanded. Calculate its price elasticity of demand.
- X વસ્તુની કિંમત ₹ 10 પ્રતિ એકમથી ઘટીને ₹ 9 પ્રતિ એકમ થઈ જાય છે જેથી તેની માંગ 20% વધી જાય છે. તેની કિંમત માંગની લોચની ગણતરી કરો.
- 14 State any three properties of indifference curve. 3
- ઉદાસીનતા વક્રના કોઈ પણ ત્રણ ગુણધર્મો જણાવો.
- 15 Define law of demand. State any two of its assumptions. 3
- માંગના નિયમની વ્યાખ્યા આપો. તેની કોઈ પણ બે માન્યતાઓ બતાવો.
- 16 Explain the difference between 'change in supply' and 'change in quantity 3
- supplied'.
- ‘પુરવઠામાં ફેરફાર’ અને ‘પુરવઠાની માત્રામાં પરિવર્તન’ વચ્ચે તફાવત સમજાવો.

- 17 While measuring National Income of India how will you treat 3
 (a) Profits earned by foreign branches of State Bank of India? and
 (b) Gifts given to teachers by the school on its foundation day.
 રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરી કરતી વખતે તમે નિમ્નલિખિત પ્રત્યે કેવી રીતે વર્તશો ?
 (a) ભારતીય સ્ટેટ બેંકની વિદેશી શાખાઓથી મળેલ નફો, અને
 (b) શાળાની સ્થાપનાના દિવસે શિક્ષકોને શાળા દ્વારા આપવામાં આવેલ ઉપહાર.
- 18 Explain the meaning of APC and MPC. 3
 APC અને MPCનો અર્થ સમજાવો.
- 19 Explain with the help of aggregate demand curve the equilibrium level of 3
 income.
 સમગ્ર માંગવકની મદદ વડે આવકના સંતુલન સ્તરને સમજાવો.
- 20 What is meant by optimum utilisation of resources? Explain. 3
 સંસાધનોના શ્રેષ્ઠ ઉપયોગનો અર્થ શું છે ? સમજાવો.
- 21 Calculate arithmetic mean by the assumed mean method from the following 4
 data :
 નીચે આપેલ માહિતીના આધારે અનુમાનિત મધ્યક પદ્ધતિ દ્વારા સમાંતર મધ્યકની ગણતરી કરો.
Marks / ગુણ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
Number of students / વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	7	12	15	11	5
- 22 A consumer consumes only two goods and is in equilibrium when 4
 MRS=MRE. Explain why?
 એક ઉપભોક્તા માત્ર બે વસ્તુઓને વાપરે છે અને જ્યારે MRS=MRE હોય ત્યારે તે સંતુલનમાં હોય છે. શા માટે ? સમજાવો.
- 23 Explain with the help of marginal product schedule, the law of variable 4
 proportions.
 સીમાંત ઉત્પાદ તાલિકાની મદદથી પરિવર્તી અનુપાતોના નિયમોને સમજાવો.

- 24 Define intermediate goods and final goods. Give two examples of each. 4
મધ્યવર્તી વસ્તુઓ અને અંતિમ વસ્તુઓને વ્યાખ્યાયિત કરો. દરેકના બે-બે ઉદાહરણો આપો.
- 25 State the determinants of propensity to consume. 4
વપરાશ (ઉપભોગ) પ્રવૃત્તિના નિર્ધારકો બતાવો.
- 26 Explain "banker to the banks" function of central bank. 4
કેન્દ્રિય બેન્કનું 'બેન્કોના બેન્ક' કાર્યને સમજાવો.
- 27 The following table shows the marks obtained by 5 students in Economics and History. 6

Number of Students	1	2	3	4	5
Marks in Economics	45	75	25	60	30
Marks in History	60	70	40	30	20

Calculate Rank coefficient of correlation.

નીચે આપેલ ટેબલ 5 વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા અર્થશાસ્ત્ર અને ઇતિહાસમાં મેળવેલ ગુણોને દર્શાવે છે :

વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા	1	2	3	4	5
અર્થશાસ્ત્રમાં ગુણ	45	75	25	60	30
ઇતિહાસમાં ગુણ	60	70	40	30	20

ક્રમાંક સહસંબંધાંકની ગણતરી કરો.

- 28 Define oligopoly. Explain the feature 'interdependence' of this market with the help of an example. 6
'અલ્પાધિકાર'ને વ્યાખ્યાયિત કરો. આ બજારની વિશેષતા 'પરસ્પર નિર્ભરતા'ને એક ઉદાહરણની મદદ વડે સમજાવો.
- 29 How can the government (i) reduce income and wealth inequalities and (ii) provide employment opportunities by its budgetary policy? 6
સરકાર પોતાની બજેટીય નીતિ દ્વારા કેવી રીતે (i) આવક અને સંપત્તિની અસમાનતા ઓછી કરી શકે છે? અને (ii) રોજગારીની તકોનું પ્રદાન કરી શકે છે?

30 Calculate National Income.

6

	(₹ 000)
(i) Indirect taxes.....	100
(ii) Change in stock.....	200
(iii) Government final consumption expenditure	2,800
(iv) Net fixed capital formation.....	1,700
(v) Consumption of fixed capital	200
(vi) Subsidies	20
(vii) Private final consumption expenditure	5500
(viii) Exports	300
(ix) Imports	500
(x) Net factor income from abroad	- 100

રાષ્ટ્રીય આવકની ગણતરી કરો :

	(₹ 000)
(i) અપ્રત્યક્ષ કર	100
(ii) સ્ટોક પરિવર્તન	200
(iii) સરકારી અંતિમ ઉપભોગ વ્યય	2,800
(iv) ચોખ્ખું સ્થિર મૂડી નિર્માણ	1,700
(v) સ્થિર મૂડીનો ઉપભોગ.....	200
(vi) આર્થિક મદદ (સબસિડી)	20
(vii) ખાનગી અંતિમ ઉપભોગ વ્યય	5500
(viii) નિકાસ	300
(ix) આયાત.....	500
(x) વિદેશથી ચોખ્ખી સાધન આવક	- 100

31 Explain how do the following influence price elasticity of supply?

6

- (i) Nature of the commodity (ii) Time period
નીચે આપેલ વસ્તુઓ પુરવઠાની કિંમતની સ્થિતિસ્થાપકતાને કેવી રીતે અસર કરે છે? સમજાવો.
(i) વસ્તુની પ્રકૃતિ (ગુણવત્તા) (ii) સમયગાળો

32 Calculate Laspeyre's price index number.

6

લાસ્પેયરના કિંમત સૂચકાંકની ગણતરી કરો :

Items વસ્તુઓ	Base Year આધાર વર્ષ		Current Year ચાલુ વર્ષ	
	Price કિંમત ₹	Quantity માત્રા	Price કિંમત ₹	Quantity માત્રા
A	8	20	10	25
B	10	25	12	30
C	6	15	8	20

